

Türkiye’de 1992-2020 Tarihleri Arasında “Mutluluk” Başlıklı Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi

Zümrâl GÜLTEKİN¹

Melike TURHAN²

Öz

Bu çalışmanın amacını kökeni Antik çağ’a kadar dayanan “Mutluluk” kavramının, Türkiye’de 1992-2020 yılları arasında hazırlanan tezlere nasıl yansımalarını tespit etmek oluşturmaktadır. Araştırma verilerini, YÖK Tez Veri tabanı üzerinden “Mutluluk” kavramı taraması sonucunda elde edilen lisansüstü tezler oluşturmaktadır. Bu tarama sonucunda 251 tez incelenmiştir. Veriler Maxqda 2020 nitel yazılım programı kullanımıyla içerik analizine tabi tutulmuştur. Veri seti üzerinde yapılan detaylı okumalar sonucunda kodlamaların; tezlerin yılı, türü, üniversite, enstitü ve anabilim dalı dağılımı, örneklem büyüklüğü, örneklem grubu özellikleri ve tezlerdeki mutluluk kavramı olarak 9 ana tema altında yoğunlaştığı görülmüştür. Analiz sonuçlarının dikkat çeken bulgularında, tezlerin en fazla 2019 yılında yazıldığı ilk 10 yılda ise sadece 5 tezin yazılmış olduğudur. Tezlerin çok büyük bir kısmı Yüksek Lisans tezidir (n=218). Mutluluk kavramının ağırlıklı sosyal bilimler enstitüsünde (n=167) yazılan tezlerde ön plana çıktığı, ana bilim dalı noktasında ise Felsefe ve Din Bilimleri (n=48) dalının yoğunlukta olduğu görülmüştür. İşletme bölümünde ise sadece 13 tezin yazıldığı tespit edilmiştir. Konu ile ilgili hemen hemen her üniversitede tez yazıldığı belirlenmiştir. Sonuçlar mutluluk kavramının birçok farklı bakış açılarıyla ele alındığını; özellikle felsefi ve pozitif psikoloji boyutunun ön plana çıktığını göstermektedir. Yerli literatür taraması sonucunda mutluluk kavramının ağırlıklı nicel araştırma yöntemleri ve teorik olarak ele alındığı görülmüştür. Bu noktada bu çalışmada mutluluk kavramı nitel analiz bakış açısıyla ele alınarak; lisansüstü tezlerdeki gelişim seyrinin ortaya koyulması aracılığıyla bu alanda çalışma yapmayı düşünen araştırmacılara yol göstereceği olacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mutluluk, Lisansüstü, Tezler, İçerik Analizi.

Content Analysis of Postgraduate Theses Entitled “Happiness” Between 1992-2020 in Turkey

Abstract

The aim of this study is to determine how the concept of Happiness, which dates back to the Antiquity, is reflected in the theses prepared between 1992-2020 in Turkey. In the study, 251 theses were examined. The data were subjected to content analysis using the Maxqda 2020 qualitative software program. As a result of detailed readings on the data set, the encodings; It has been seen that the theses are concentrated under 9 main themes as the year, type, distribution of university, institute and department, sample size, sample group characteristics and the concept of happiness in the theses. The striking findings of the analysis results are that only 5 theses were written in the first 10 years, and the theses were written at the most in 2019. Most of the theses are Master's thesis (n=218). The concept of happiness has come to the fore in the theses written in the institute of social sciences (n=167). On the other hand, it was seen that the branch of Philosophy and Religious Sciences (n=48) was the main branch of science. It was determined that only 13 theses were written in the

¹ Öğr. Gör. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Alaçam Meslek Yüksek Okulu, zumral.gultekin@omu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-4032-4651>

² Dr. Öğr. Üyesi, Amasya Üniversitesi, Gümüşhacıköy Hasan Duman Meslek Yüksek Okulu, melike.cetiner@amasya.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-6030-8184>

department of business administration. It has been determined that almost every university has written thesis on the subject. The results show that the concept of happiness is handled from many different perspectives; shows that especially the philosophical and positive psychology dimensions come to the fore. As a result of the domestic literature review, it has been seen that the concept of happiness is discussed mainly in quantitative research methods and theoretically. At this point, in this study, the concept of happiness is discussed from the perspective of qualitative analysis; It is foreseen that it will guide the researchers who are considering working in this field by revealing the developmental course of the postgraduate theses.

Keywords: *Happiness, Postgraduate, Theses, Content Analysis.*

1.Giriş

Mutluluk kavramı ile ilgili çalışmaların temeli Eski Yunan'a kadar dayanmaktadır. Antik çağlardan günümüze kadar "Nasıl mutlu olunur?" sorusuna cevap aranmıştır. Özellikle günümüzde tüketimin artması, koronavirüs pandemisi insanlardaki mutsuzluğu etkilemektedir. Dolayısıyla insan davranışları ile ilgilenen her bilim dalı mutluluk kavramını araştırmaya başlamıştır. Ayrıca bugün Youtube'a girip "mutlu olmak" ile ilgili hazırlanmış videoları sorguladığınızda bu konuda yüzlerce video olduğu, kitap satış sitelerine girildiğinde son dönemde "mutluluk" başlıklı yazılmış kitap sayısının yoğunluğu kavramın önemini bir kez daha vurgulamıştır. Günümüzde mutluluk konusuna olan ilginin artmasında elbette pozitif psikolojinin önemli bir payı olduğu söylenebilir. Pozitif psikoloji psikolojinin unutulmuş kısmına odaklanmanın gerekliliğini vurgularken, psikolojinin sadece olumsuz hastalıkları ve zayıflıkları inceleyen bilim olmaktan çıkıp, aynı zamanda bireylerin potansiyellerine, güçlü yönlerine yönelme gerekliliğini savunmuştur (Topuz, 2014). Dolayısıyla pozitif psikolojiyle beraber mutluluk ilk defa bilimsel olarak incelenen ve evrensel olduğu düşünülen bir kavram haline gelmiştir (Çevik, 2020).

Antik çağdan itibaren araştırılan mutluluk kavramının, Türkiye'de de ne düzeyde olduğu 2003'ten beri düzenli olarak Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK, 2020) tarafından ölçümlenmiştir. TÜİK "mutluluk, yaşam memnuniyeti" anketleri ile Türk milletinin mutluluğunu ölçmektedir. Genel mutluluk düzeyinin son 5 yılda oranları 2016'da %61,3, 2017'de %58, 2018'de %53,4, 2019'da %52,4 ve son olarak 2020'de %48,2 şeklinde tespit edilmiştir. 2020 yılında oranın bu kadar düşmesinde elbette ki koronavirüs pandemisinin büyük bir etkisi olduğu söylenebilir. Genel Mutluluk düzeylerinden sonra Türk milletinin iş memnuniyeti düzeyinin ne olduğu merak edilmiş ve yine TÜİK verilerinden yararlanılmıştır. 2016 yılında çok memnun ve memnun diyenlerin oranı %80,4, 2017'de %80,7, 2018'de %80,4, 2019'da %78,3 ve son olarak 2020'de %74,8 olarak tespit edilmiştir. Koronavirüs

pandemisinin işteki mutluluğa yansıdığı da görülmektedir. Pandemi ile “uzaktan çalışma” bu verilere göre çalışanların memnuniyetini düşürmüştür.

Dünya mutluluk raporu (Helliwell vd., 2020) incelendiğinde ise dünyanın en mutlu ülkesinin Finlandiya, 2.sırada ise Danimarka olduğu görülmüştür. Aynı raporda (Burger, vd., 2020), kent yaşayan insanlarla kırsalda yaşayan insanlar arasındaki mutluluk düzeyine bakılmıştır. Kent yaşamı hem istihdam fırsatları hem de sosyal imkânlarla ve kamu hizmetlerine erişim açısından daha yüksek bir yaşam kalitesi sunsa da artık kırsalda yaşayan insanların kentte yaşayan insanlardan daha mutlu olduğu gözlemlenmiştir.

Her geçen yıl mutluluk düzeyinin düşmesi araştırmacıların mutluluk araştırmaları yapmalarına neden olmuştur. Yapılan araştırmalar ile ilgili bilgi edinebilmek için Türkiye’deki en geniş veri tabanlarından birisi olan Dergipark’tan faydalanılmıştır. Bu noktada mutluluk ile ilgili hazırlanmış Mart 2021’e kadar yapılmış çalışmalar dikkate alınmıştır. Dergipark’ın arama kısmına “mutluluk” yazılmış ve toplam çıkan araştırma sayısının 867 çalışma olduğu görülmüştür. Bu çalışmaları 493 tanesi 2003-2017 yılları arasında yapıldığı, 474 tane çalışmanın ise 2018-2021 yılları arasında yapıldığı tespit edilmiştir. Bu çalışmaların 46 tanesi eğitim bilimleri, 37 tanesi din bilimleri, 23 tanesi psikoloji alanındadır. Sağlık bilimleri ve hizmetlerinde ise sadece 18 tez yazılmıştır. Çalışmaların çok büyük bir kısmı sosyal bilimler alanındadır.

Bu analizler ve araştırmalar ışığında hazırlanan bu çalışmanın amacı da araştırmacıların bu kadar ilgisini çeken “Mutluluk” kavramının, Türkiye’de 1992-2020 yılları arasında lisansüstü tezlere nasıl yansıdığını tespit etmeye çalışmaktır. Yazın tarandığında mutluluk ile ilgili birçok çalışmanın yapıldığı görülmüş ancak lisansüstü tezlerinin analiz edildiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu durum, çalışmanın önemini artırmaktadır. Araştırma sonuçlarının, ilerleyen yıllarda “Mutluluk” ile ilgili yazılacak tezlere de yön verecek olması aynı zamanda çalışmanın nitel analiz bakışıyla ele alınması, kavramın lisansüstü tezlerdeki durumunun tespit edilmesi ve gelecek araştırmacılara gelişim seyri noktasında boşlukların değerlendirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. Kavramsal Çerçeve

Lyubomirsky (2007) mutluluğu, neşe tatmin ya da refah ile yaşamdan duyulan memnuniyetin bir birleşimi olarak tanımlamaktadır. Stoa felsefesi öncülerinden Seneca,

“Mutlu Yaşam Üzerine” adlı kitabında, “yargısı doğru olan mutludur, her ne olursa, mevcut durumda başına gelen şeylerden memnun olan, kendi koşullarına uyum sağlayan, koşulların yarattığı her duruma aklın rehberlik ettiği insan mutludur” demiştir (Seneca, 2020). Russell (2020) “Mutlu Olma Sanatı” adlı kitabında rekabet, can sıkıntısı, yorgunluk, çekememezlik ve başkalarının ne diyeceğini düşünmenin insanı mutsuz edeceğini, sevgi, aile, keyif, iş ve hobilerin insanı mutlu eden unsurlar olduğunu açıklamıştır. Lyubomirsky ve arkadaşları (2005) sürdürülebilir bir mutluluk için önerdikleri modelde, yaşam koşullarının %10, yaşam amacının olması %40, genetik özellikler ve kişiliğin ise %50 oranında mutluluğu etkilediğini ifade etmişlerdir. Ancak Sheldon ve Lyubomirsky (2021:153) yapmış oldukları en güncel çalışmalarında 16 yıl önce yaptıkları çalışmandan itibaren bugüne kadar mutlulukla ilgili çok yol kat edildiğini, bu oranların kullanılabilirliğini yitirse de sürdürülebilir mutluluk ile ilgili temel önermenin hala güncelliğini koruduğunu belirtmişlerdir. Mutluluk; erdemle, bilmekle, bilinçle, sevmekle, iletişim ve empati kurmakla, doğaya ve insana saygı duymakla ve yardımseverlikle elde edilebileceğini ileri süren araştırmacılar da mevcuttur (Keleş, 2020). Günümüzde mutluluk üzerine birçok çalışma yapan Diener (2000) ise, mutluluk için başkalarını sevmek, hedonik zevkler ya da bireyin kendisiyle ilgili içe bakışın (self-insight) önemli olduğunu ifade etmiştir.

Mutluluk, kişinin yaşamını kendi değerleri doğrultusunda anlamlı ve huzurlu bir şekilde algılama süreci olarak da ifade edilebilir. Bu süreci etkileyen farklı değişkenler mevcuttur. Bu değişkenler kişiden kişiye farklılaşacağı gibi, farklı devletlerde, farklı coğrafyalarda ya da farklı değerlere sahip toplumlarda da değişkenlik göstermektedir (Şeker, 2009:117) .

Mutluluk her ne kadar farklı tanımlarda olsa da hayatın (Veenhoven & Dumludağ 2015) ve insan davranışlarının (Sapmaz & Doğan, 2012) nihai hedefi olarak karşımıza çıkmaktadır. Çoğu birey mutlu bir yaşam için çalışmakta ve birçok politika yapıcı ise daha fazla sayıda kişi için daha fazla mutluluk hedeflemektedir. Bu mutluluk arayışı, mutluluğun koşullarının anlaşılmasını gerektirdiği için Batı düşünce tarihinde çok ilgi görmüştür. Mutluluk araştırması uzun zamandır felsefe araştırmacıları için bir araştırma alanı olmuştur. Ampirik mutluluk ölçülerinin olmaması nedeniyle, konuyla ilgili önermeleri kontrol etmek mümkün olmamıştır. Dolayısıyla mutluluk anlayışı spekülatif ve belirsiz olarak kalmıştır. Son 10 yılda, sosyal bilimlerin getirdiği anket araştırma yöntemleri bu konuda bir atılım

getirmiştir. Güvenilir mutluluk ölçüleri gelişmiş, bunun sayesinde önemli bir bilgi birikimi oluşmuştur (Veenhoven, 2012: 63).

Mutluluk konusu Antik Çağdan itibaren merak edilmiştir. Ancak 1940'lı yıllarda başlayan yaşam memnuniyeti ve mutluluk üzerine araştırmalar günümüze kadar devam eden ve birçok araştırma merkezi tarafından çeşitli yöntemlerle değerlendirilen bir konu olmuştur (Şeker, 2009: 122). Akademik çalışmalarda da konu farklı disiplinlerde araştırma konusu olmuştur. Bu çalışmalardan bazıları aşağıda yer almaktadır.

Konuyla ilgili yerli yazındaki en yeni çalışmalar şu şekildedir. Keleş (2020) iletişim ve empatinin mutluluk üzerinde büyük bir etkisi olduğunu tespit etmiştir. Fidan (2020) öğretmenler üzerine yürütmüş olduğu çalışmada, öz-liderliğin mutluluk üzerine etkisi olduğunu tespit etmiştir. Ayan (2020) ise mutluluğun atılganlık ve genel erteleme davranışına etkisini araştırmıştır. Araştırma üniversite öğrencileri üzerinde yürütülmüş ve mutluluğun atılganlık davranışının sadece olumlu duygular boyutunu etkilediği, genel erteleme davranışını tüm boyutlarını etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Aytaç ve arkadaşları (2020) yaptıkları çalışmada, iş güvenliği uzmanlarının duygusal iyi oluş düzeylerinin mutluluk ve yaşam tatminine etkisi olduğunu tespit etmişlerdir. Çelebi ve Çelebi (2020) 211 katılımcıdan oluşan çalışmalarında bireylerin bazı demografik değişkenlere göre mutluluk düzeylerini tespit etmeye çalışmışlardır. Çalışma sonucunda, cinsiyet, medeni durum, sosyo ekonomik yapı ve çocuk sahibi olmaya bağlı olarak mutluluğun farklılaştığını tespit etmişlerdir. Akduman (2020) kuşaklararası mutluluğun farklılaşp farklılaşmadığını araştırdığı çalışmada, 1980 sonrası doğan y kuşağının ve 2020 sonrası doğan z kuşağının mutluluk düzeylerinin, bebek patlaması kuşağı ve x kuşağından daha yüksek olduğunu tespit etmiştir.

Yabancı yazında ise yapılan en yeni çalışmalar şu şekildedir. Yang ve Ma (2020), Koronavirüs pandemisinin mutluluğa etkisini araştırmışlardır. Çalışmanın önemli sonuçlarından birisi salgın ile ilgili bilgi sahibi olanların daha mutlu olduğudur. Başka bir çalışmada (Aknin vd., 2020), başkalarına yardım yapmak için harcanan paranın insanları daha mutlu ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

“Mutluluk ekonomisi” ile “mutluluk ve ekonomi” ilişkisini araştıran çalışmalar da yazında yer almaktadır (Öztürk & Suluk, 2020; Aydın, 2020; Veenhoven & Dumlıdağ, 2015; Şeker, 2009). Ayrıca TUIK’in yaşam memnuniyeti anketlerini ele alarak mutluluk düzeyinin

tespiti ile ilgili yapılan çalışmalar yazında oldukça fazladır (Kızılgöl & Öndes, 2020; Beşel, 2015; Babadağ vd., 2009; Selim, 2008).

Yazında “İş’te Mutluluk” başlıklı çalışmalar da mevcuttur. Keser (2018) İş’te mutluluğu ölçtüğü çalışmasını 3978 kişi üzerinde yürütmüştür. Çalışma sonucunda katılımcıları %67’si iş’te mutlu olduklarını belirtmişlerdir. Özdemir ve arkadaşları (2020), 260 alışveriş merkezi üzerinde yürütmüş oldukları çalışmalarında Singh ve Aggarwal (2018)’in 12 ifadeli İş’te mutluluk ölçeğinin güvenilirlik ve geçerlilik çalışmasını yapmışlardır. Kır ve arkadaşları (2020) öğretmenlerde şükürün işyeri mutluluğa etkisini araştırdıkları çalışmalarında, şükürün işyeri mutluluğuna pozitif ve anlamlı bir etkisi olduğunu tespit etmişlerdir. Polatçı ve Ünüvar (2021) Türk kültüründe çalışanların iş’te mutluluklarını ölçmek için “İş’te Mutluluk” ölçeği geliştirmişlerdir. Ölçeğin uzun formu 36 ifade ve 4 boyuttan oluşurken, kısa formu 8 ifadeden oluşmaktadır.

Günümüzde tüketimin artması ile birlikte “tüketim ve mutluluk” ilişkisini araştıran çalışmalarında olduğu görülmüştür. Aktaş ve arkadaşları (2018) üniversite öğrencilerinin tüketim ve mutluluk arasındaki ilişkisini araştırmışlardır. Sonuç olarak bu değişkenler arasında bir ilişki tespit edilmemiştir. Aktaş ve arkadaşları (2020) yapmış oldukları başka bir çalışmada, ortalama tüketim ile mutluluk arasında negatif yönde bir ilişki olduğunu ortaya koymuşlardır.

Yazında yapılan bu çalışmaya benzer lisansüstü tezlerin içerik analizini yapan bazı çalışmalar şu şekildedir (Dilek vd., 2018; Koşar, 2018; Kınık & Sevda, 2018; Kervankıran & Şardağ, 2019; Erdem Aydın vd., 2019; Karakuş, 2020; Akyar & Sarıkaya, 2020).

3. Araştırma Yöntemi

Mutluluk Antik çağdan beri dikkat çeken bir konudur. İnsanın nasıl mutlu olacağı hem filozoflar hem de bilim insanları tarafından merak edilmiştir. Geçmiş her ne kadar eskiye dayansa da bilimsel çalışma olarak ele alınması oldukça yenidir. Veenhoven & Dumludağ (2015) yapmış oldukları çalışmada 1960’a kadar dikkate alınacak sayıda bir çalışmanın olmadığını, bu tarihten sonra yapılan çalışma sayısının hızlı bir şekilde artış gösterdiğini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda yapılan bu çalışmanın amacı, kavramın Türkiye’de önemli bilimsel çalışmalar olarak nitelendirilen lisansüstü tezlerine yansımalarını tespit etmektir.

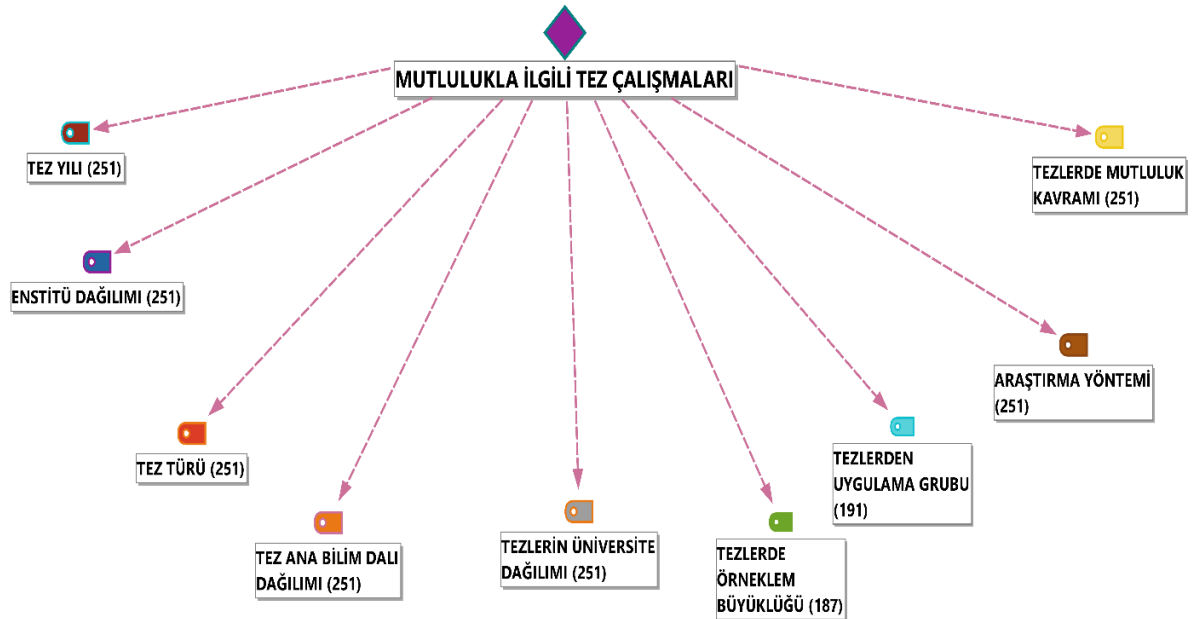
Bu çerçevede çalışmanın analizine dayanan bu kısımda; Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi’ne kayıtlı lisansüstü tezlerdeki mutluluk kavramının ele alınış

şeklini ortaya koymak amaçlanmıştır. Çalışmanın veri seti, tezlerdeki mutluluk çalışmalarını anlama ve açıklama eğilimiyle; YÖK tez veri tabanına kayıtlı tezlerden oluşmaktadır. Veri seti, veri kaynağında detaylı aramada “Mutluluk” yazılarak arama sonuçlarındaki toplam 251 kayıtlı belge elde edilerek; analiz noktasında tüm veriler araştırmaya dâhil edilmiştir. Araştırma sürecinde yöntem olarak nitel araştırma kullanılmıştır Nitel araştırma verilerin görüşme, doküman veya gözlem yoluyla toplanarak olayları, kişi ya da süreçleri; anlama ve yorumlama süreci olarak ifade edilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2008). Çalışmanın amacı doğrultusunda, nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Nitel içerik analizi; metin verilerinin kod, tema veya örüntülerin ortaya koyulması sürecidir (Hsieh & Shannon, 2005: 1278). Bu noktada veri kaynağından elde edilen belgelerin analizi Maxqda 2020 lisanslı temin edilen nitel analiz programında yapılmıştır.

3.1. Bulgular

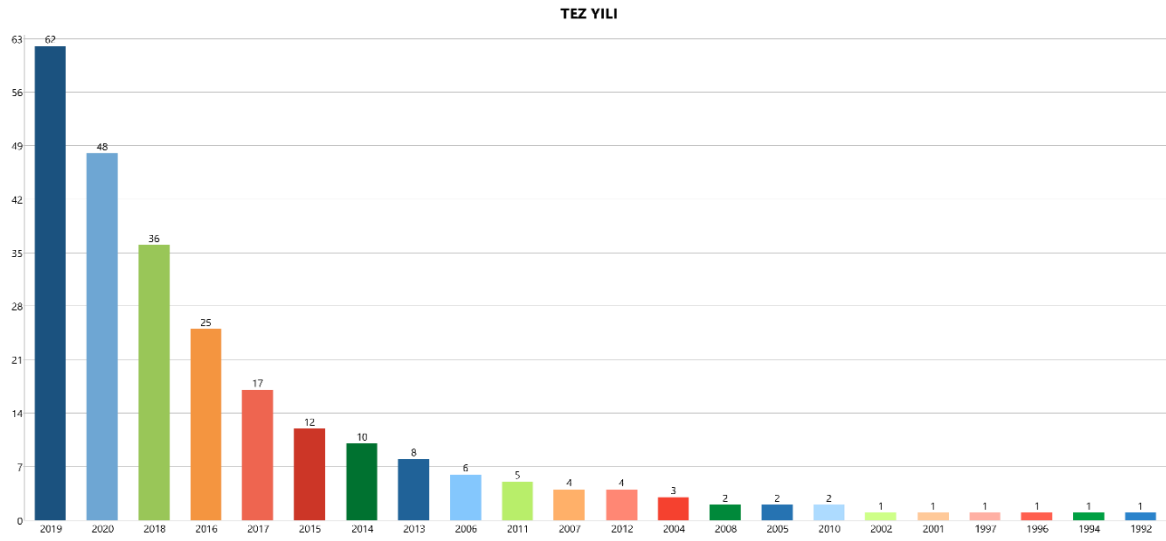
Araştırmanın bu kısmında YÖK tez veri tabanından alınan “Mutluluk” kavramı taraması sonucunda listelenen toplam 251 tez çalışması Maxqda 2020 nitel yazılım programı kullanımıyla içerik analizine tabi tutulmuştur. Yapılan okumalar sonucunda metinler üzerinden yapılan kodlamalar, ortak kodlamalar sonucu kategoriler ve ana temalar elde edilmiştir. Analiz sonucu elde edilen çalışmanın genel temaları Şekil 1’deki hiyerarşik tek vaka modelinde gösterilmiştir.

Şekil 1. Tezlerde Mutluluk Kavramını Oluşturan Temaların Tek Vaka Modeli

Çalışmadaki tezlerin incelenmesi sonucu yapılan kodlamaların Şekil 1’ de 9 tema altında birleştiği görülmektedir. Bu temalar; tez yılı, tez türü, tezlerin enstitü dağılımı, tezlerin üniversite dağılımları, tez ana bilim dalı dağılımı, tezlerde örneklem büyüklüğü, tezlerde uygulama grubu, tezlerin araştırma yöntemi ve tezlerde mutluluk kavramı olarak bir sonraki analizlerde kod matrisi tarayıcısı, tek vaka modeli, belge temelli frekans analizi yöntemleriyle detayları verilmiştir.

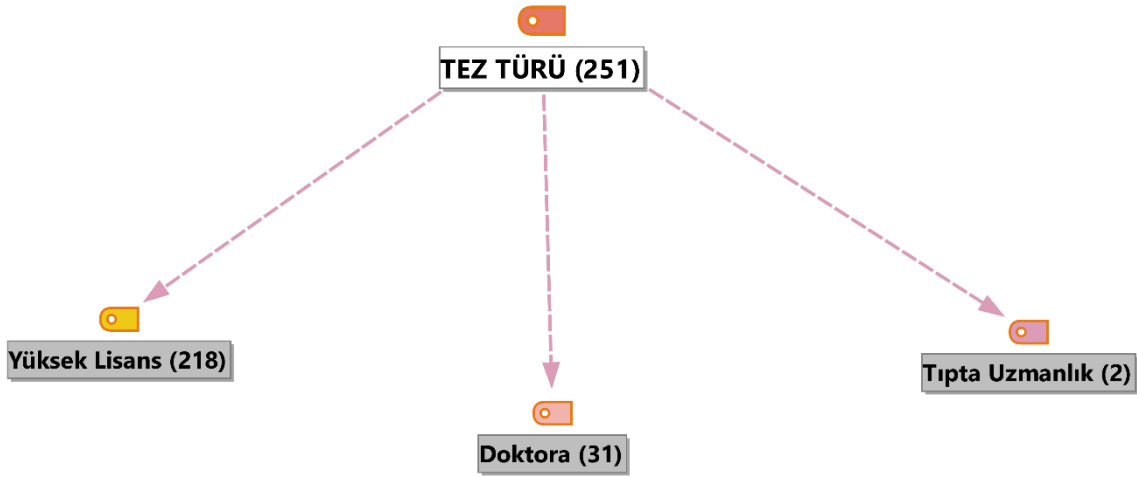
Tablo 1. Tez Yılı Belge Temelli Tablosu

Tablo 1 incelendiğinde tezlerin ağırlıklı dağılımlarında 2019 yılının ön plana çıktığı görülmektedir. Devamında ise 2020 yılı geldiği; 2018, 2016, 2017 ve 2015’e doğru azalma eğilimi gösterdiği; özellikle ilk çalışmanın 1992’de başladığı, 1994, 1996, 1997, 2001, 2002 yıllarında tek çalışmalar halinde başladığı bulgularda dikkat çekmektedir.

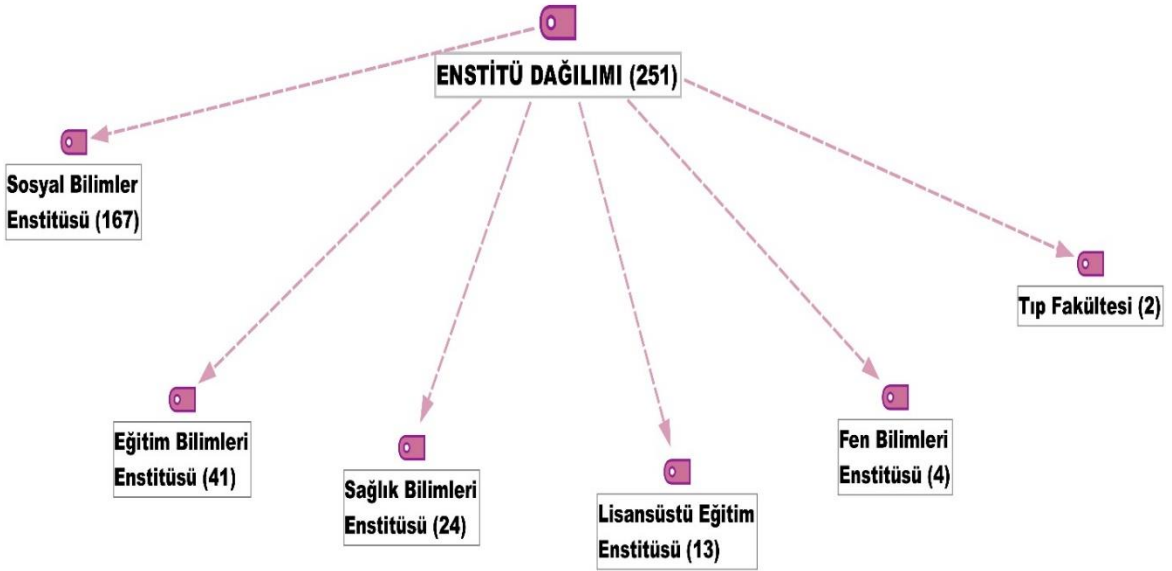
Şekil 2. Tez Türü Dağılımı Hiyerarşik Kod Alt Modeli

Şekil 2’ de incelenen 251 tez çalışmasında ağırlıklı Yüksek Lisans düzeyinde yapıldığı; devamında ise Doktora programı geldiği görülmektedir. Tıpta uzmanlık alanında da çalışılmış olduğu dikkat çekmektedir.

Şekil 3. Tezlerde Enstitü Dağılımı Hiyerarşik Kod Modeli

Mutluluk kavramının Şekil 3’ teki sonuçlarına göre ağırlıklı sosyal bilimler açısından ele alındığı ve ikinci sıralamada ise eğitim bilimleri alanından yer aldığı görülmektedir. Diğer alanlara kıyasla fen bilimleri ve tıp alanlarında bu konuda daha az çalışılmış bir kavram olduğu dikkat çekmektedir.

Tablo 2. Tez Ana Bilim Dalı Belge Temelli Alt Kod Tablosu

TEZ ANA BİLİM DALI DAĞILIMI	Belgeler	TEZ ANA BİLİM DALI DAĞILIMI	Belgeler
Felsefe ve Din Bilimleri	48	Çevrebilim	1
Eğitim Bilimleri	40	İslami Bilimler	1
Psikoloji	24	İstatistik	1
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	16	Doğu Dilleri ve Edebiyatları	1
Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik	13	Ebelik	1
İşletme	13	Kültürel İncelemeler	1
İktisat	11	Psikiyatri Ana Bilim Dalı	1
Rekreasyon Yönetimi	10	Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi	1
Klinik Psikoloji	6	Alman dili ve edebiyatı	1
Aile Hekimliği	5	Psikiyatri Hemşireliği	1
Hemşirelik 1	4	Ekonometri	1
Halkla İlişkiler ve Tanıtım	3	Ekonomi Finans	1
Sosyoloji	3	Endüstri ve Örgüt Psikolojisi	1
Temel Eğitim	3	Endüstriyel Ürünler tasarımı	1
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi	3	Uluslararası İlişkiler	1
İngiliz Dili Eğitimi	2	Geomatik Mühendisliği	1
Halk Sağlığı	2	Spor Bilimleri	1
Rus Dili ve Edebiyatı	2	Bilgi Yönetimi	1
Sağlık Yönetimi	2	Bilişim Teknolojileri	1
Sosyal Hizmet	2	Temel İslam Bilimleri	1
Eğitim Yönetimi ve Planlaması	2	Biyomedikal Mühendisliği	1
Spor Yönetimi	2	İlahiyat	1
Nörobilim	2	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	1
Turizm İşletmeciliği	2	Uygulamalı Psikoloji	1
Türk dili ve edebiyatı	2	İlköğretim	1
İletişim	2	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	0
Yabancı Dil Öğretimi	2	Kodlanmış BELGELER	251
		Kodlanmamış BELGELER	0
		ANALİZ EDİLEN BELGELER	251

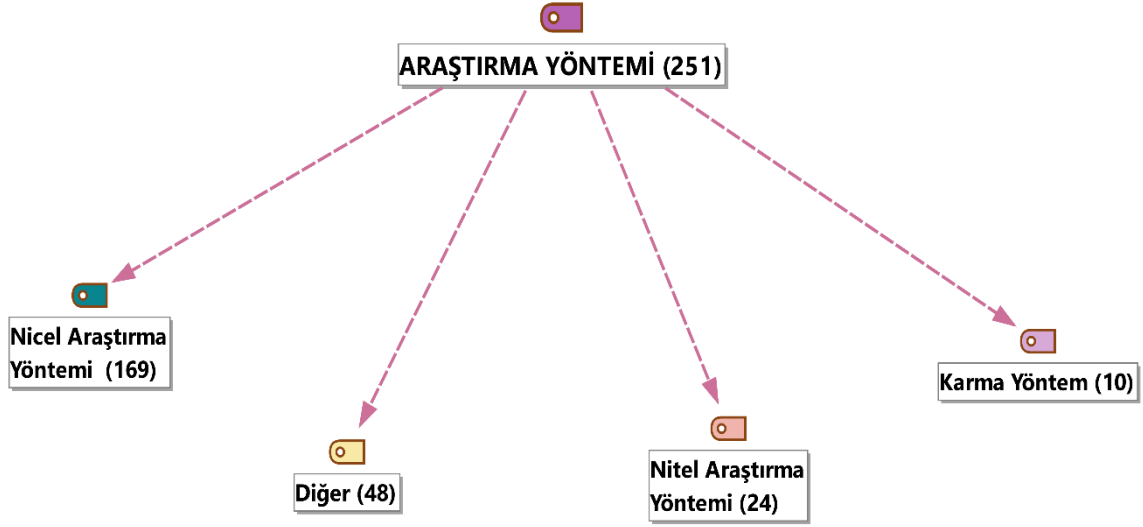
Tablo 2’ de tezler üzerinde yapılan analiz sonucu kodlamalarda ilk dikkat çeken nokta; mutluluk kavramının ağırlıklı Felsefe ve Din Bilimleri ve Eğitim Bilimleri ana bilim dallarında çalışılmış olmasıdır. Çalışma bilim dallarında yoğunluğu; Psikoloji, Beden Eğitim ve Spor Öğretmenliği, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik, İşletme, İktisat, Rekreasyon Yönetimi ana bilim dalları takip etmektedir. Genel olarak bakıldığında; sağlık, ekonomi, tıp, ilahiyat, mühendislik gibi alanlarda 53 farklı ana bilim dalında çalışılmış bir kavram olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Tezlerin Üniversite Dağılımı Belge Temelli Alt Kod Tablosu

TEZLERİN ÜNİVERSİTE DAĞILIMI	Belgeler	TEZLERİN ÜNİVERSİTE DAĞILIMI	Belgeler	TEZLERİN ÜNİVERSİTE DAĞILIMI	Belgeler	TEZLERİN ÜNİVERSİTE DAĞILIMI	Belgeler
Gazi Üniversitesi	15	Süleyman Demirel Üniversitesi	3	Yaşar Üniversitesi	2	Bursa Uludağ Üniversitesi	1
Marmara Üniversitesi	14	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	3	Türk Hava Kurumu Üniversitesi	2	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	1
Sakarya Üniversitesi	11	İstanbul Aydın Üniversitesi	3	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	2	Boğaziçi Üniversitesi	1
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	10	İstanbul Arel Üniversitesi	3	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	2	Ufuk Üniversitesi	1
Üsküdar Üniversitesi	9	Cumhuriyet Üniversitesi	3	Anadolu Üniversitesi	2	İstanbul Okan Üniversitesi	1
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	7	Karadeniz Teknik Üniversitesi	3	Akdeniz Üniversitesi	2	Bartın Üniversitesi	1
Bahçeşehir Üniversitesi	7	Haliç Üniversitesi	3	Hitit Üniversitesi	1	İstanbul Kültür Üniversitesi	1
Ankara Üniversitesi	7	İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa	3	KTO Karatay Üniversitesi	1	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	1
Atatürk Üniversitesi	6	Necmettin Erbakan Üniversitesi	3	Pamukkale Üniversitesi	1	Atılım Üniversitesi	1
Erciyes Üniversitesi	6	Manisa Celal Bayar Üniversitesi	2	Kırıkkale Üniversitesi	1	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	1
Gaziantep Üniversitesi	5	Maltepe Üniversitesi	2	Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi	1	Mardin Artuklu Üniversitesi	1
Selçuk Üniversitesi	5	Kocaeli Üniversitesi	2	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	1	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	1
On Dokuz Mayıs Üniversitesi	5	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	2	Fırat Üniversitesi	1	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	1
Dokuz Eylül Üniversitesi	5	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	2	Kadir has Üniversitesi	1	Sabancı Üniversitesi	1
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	5	Galatasaray Üniversitesi	2	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	1	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	1
İnönü Üniversitesi	5	Fatih Üniversitesi	2	Işık Üniversitesi	1	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	1
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	5	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	2	Okan Üniversitesi	1	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	1
İstanbul Üniversitesi	4	Uşak Üniversitesi	2	Ege Üniversitesi	1	Kodlanmış BELGELER	251
Çağ Üniversitesi	4	İstanbul Ticaret Üniversite	2	Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	1	Kodlanmamış BELGELER	0
Beykent Üniversitesi	4	İstanbul Teknik Üniversitesi	2	Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi	1	ANALİZ EDİLEN BELGELER	251
Yıldız Teknik Üniversitesi	4	Nişantaşı Üniversitesi	2	Yeditepe Üniversitesi	1		
İstanbul Bilgi Üniversitesi	4	İstanbul Gelişim Üniversitesi	2	Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi	1		
Uludağ Üniversitesi	4	Batman Üniversitesi	2	Bülent Ecevit Üniversitesi	1		

Tablo 3' te görüldüğü üzere; çalışmaların ağırlıklı olarak Gazi, Marmara, Sakarya ve İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitelerinde ön plana çıktığı görülmektedir. Dağılımların sayısına bakıldığında 83 farklı üniversitenin olduğu, çalışmaların Türkiye'deki tüm bölgelerden üniversitelerin varlığına işaret etmektedir.

Şekil 4. Tezlerdeki Çalışmalarda Kullanılan Yöntemlerin Tek Vaka Modeli

Şekil 4' te görüldüğü üzere çalışmalarda kullanılan yöntemlerin ağırlıklı olarak nicel araştırma yöntemi olduğu görülmektedir. Bu noktada karma yöntemler ve nicel araştırmaların lisan üstü tezlerde yöntem olarak çok fazla çalışılmadığı göze çarpmaktadır. Bu durum bir sonraki araştırmalarda yöntemlerin kullanılabilir ihtiyacına işaret etmektedir. Analizdeki bir diğer husus ise yoğunlukta ikinci sırada yer alan diğer kodlamasında; nicel, nitel ve karma yöntemlerin dışında da kavramın teorik bakış açısıyla ele alındığını göstermektedir.

Tablo 4. Tezlerin Uygulama Grubu Özellikleri Kod Matriks Tablosu

Kod Sistemi	TEZLERDE MUTLULUK KAVRAMI	TOPLAM
✓ TEZLERDEN UYGULAMA GRUBU		191
 Yetişkin Bireyler		34
✓ Çalışan Kesim		8
 Mühendis/doktor/akademisyen/s		1
 Okul yöneticileri		2
 Sağlık çalışanı		4
 Havayolu işletmesi çalışanları		1
 Spor yöneticileri		1
 Yurt dışındaki türk eğitimciler/öğ		1
 Belediye çalışanları/memur		3
 Beyaz veya mavi yakalı çalışanla		1
 Öğretmenler		24
 Akademik personel		3
 Hastalar		4
✓ Öğrenciler		0
 Yükseköğrenim Öncesi öğrenciler		16
 Üniversite öğrencisi		44
✓ Aktivite veya eğitim katılımcıları		1
 Rekreatif etkinlikler		2
 Sağlıklı Yaşam ve Spor Merkezi k		1
 Mutluluk eğitimi katılımcıları		1
 Yaşam ve fitness merkezine üye		2
 Psikoterapisi Giriş Eğitimi'ne katılı		1
 Avrupa Gençlik Olimpik Kış Festiv		1
 Yaşlılar		3
 Kadınlar		6
 Göçmenler		1
 Gebeler		1
✓ Çocuklar		0
 10-13 yaş arasındaki çocuklar		1
 Sureyeli çocuklar		1
 6 yaş çocuk		1
 5-6 yaşlarındaki okul öncesi döne		1
 Evli Bireyler		11
 Endeksler-Veri setleri		5
Σ TOPLAM	378	378

Tablo 4’ te çalışmalarda mutluluk kavramının birçok farklı grup üzerinde çalışıldığı dikkat çekmektedir. Yoğunluk olarak ilk sırada üniversite öğrencilerinin geldiği hemen

akabinde ise yetişkin bireyler üzerinde çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Dikkat çeken bir diğer nokta ise; çalışan kesim üzerinde özellikle öğretmenlik mesleği grubu alanında bir yoğunluğun söz konusu olmasıdır. Genel olarak bakıldığında çalışma sahasının özelliklerinde evli bireyler, kadınlar, yaşlılar, eğitim veya aktiviteye katılanlar, çocuklar, gebeler şeklinde olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Tezlerde Mutluluk Kavramı Değişkenlerin Kod Matriks Tablosu

Kod Sistemi	MUTLULUKLA İLGİLİ TEZLER	TOPLAM
TEZLERDE MUTLULUK KAVRAMI		251
Düşünürlerin Bakış Açısından Mutluluk		1
Hamka		1
Rokeach		1
Râğıp el-İsfahânî		1
Platon		1
Platon ve Aristoteles		1
Nasîruddin Tûsî ve Kınalızâde		1
Kutadgu Bilig		1
Karl Marx		1
Kant		1
İbni Sina		1
İbn Miskeveyh		2
İbn Bacce ve İbn Tufeyl		1
Gazzâli		1
Farabi ve Descartes		1
Farabi		3
Epikuros		1
Epiktetos, Sokrates ve Stoa		1
Epikurosçuluk		1
Augustinus		1
Aristoteles		6
Aristo ve Farabi		1
Antik yunan felsefesi		1
Aristoteles ve Nietzsche		1
Ekonomi		16
Σ TOPLAM	299	299

Kod Sistemi	MUTLULUKLA İLGİLİ TEZLER	TOPLAM
▼ TEZLERDE MUTLULUK KAVRAMI		251
▼ İşletme/Yönetim/Organizasyon		0
Feminite-zaman perspektifi-şirket	•	1
Örgütsel mutluluk	•	13
Örgütsel sessizlik	•	1
Marka bilinirliği	•	1
İş yeri- bireysel mutluluk	•	1
Örgütsel bağlılık	•	3
Örgütsel adalet-liderlik	•	2
Yönetim	•	2
İş yaşam dengesi-işe adanma	•	1
İş tatmini	•	3
İletişim	•	2
Deneyimsel pazarlama-marka ile	•	1
Yönetimsel tarz-örgütsel mutluluk	•	1
Kurumsal yönetim	•	1
Eser inceleme	•	10
Spor	•	3
Din	•	20
Sağlık	•	8
Rekreasyon etkinlikleri	•	11
> Eğitim	•	5
Sosyal açıdan	•	6
TOPLAM	347	347

Kod Sistemi	MUTLULUKLA İLGİLİ TEZLER	TOPLAM
TEZLERDE MUTLULUK KAVRAMI		251
Psikoloji/Pozitif Psikoloji		0
Mutluluk/algi/anlayış/düzyey		16
İş anlamı-mutluluk		1
Aile desteği		1
Üzüntü		1
İrade		1
Kişilik özellikleri		2
Aile aidiyeti-manevi yönelimler		1
Umut-huzur-kişilik özellikleri-duygu		1
Sakırganlık		1
Kültürel zeka		1
Etik		1
Psikolojik yardım		1
Benlik		1
İş doyumı-tükenmişlik		1
İşten ayrılma niyetleri		1
Sosyal görünüş kaygısı		1
Kendini toparlama gücü		1
Özgürlük ve değerler		1
Kıskançlık		1
Aile içi şiddet		1
Duygular		4
Öznel mutluluk		10
Özyeterlilik-mutluluk		1
Öz duyarlılık		1
Ebeveyn rolleri-kendilik algısı		1
Anlam ve mutluluk arayışı		2
Afettme		1
Yaşam Kalitesi		4
Bilinci moda yönelimi		1
Sentetik mutluluk		1
Evlilik ve yaşam doyumunu		4
Yaratıcılık		2
Özyeterlilik-özşefkat		1
Umut		2
Zaman doyumunu		2
Spiritüel iyi oluş düzeyleri		1
Sınav başarısı		2
Stres		2
Bağlanma kuramı-önemsenme a		1
Zindelik düzeyi		1
Duygusal zeka		4
Umut-kaygı		1
Psikolojik sağlamlık		5
Otomatik düşünceler-depresyon		2
Psikolojik dayanıklılık		3
Yaşam doyumunu		10
Soyotopik kişilik-empati		1
Ölüm kaygısı-bilişsel esneklik düze		1
Psikolojik iyi oluş		3
Σ TOPLAM	361	361

Tezlerde mutluluğun birçok farklı kavramlar açısından ele alındığı Tablo 5’ te görülmektedir. Burada ilk belirtilmesi gereken nokta; mutluluk kavramının farklı disiplinler açısından ele alınması durumudur. Kavramın, farklı bilim adamları veya düşünürlerin bakış açılarından ele alarak ortaya koyulan teorik çalışmalardan; din açısından, ekonomi boyutundan, işletme/yönetim, psikoloji, spor, sağlık gibi birçok alana kadar uzanan etkisinden söz etmek mümkündür. Özellikle alanlarda öne çıkan kodlamalarda; filozofların bakış açıları, mutluluk arayışı/anlamı/düzeyi, öznel mutluluk, örgütsel mutluluk, psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu, psikolojik sağlık gibi kavramlara vurgu yapılmıştır. Aynı zamanda mutluluğun din ve ekonomi ile ilişkisinin de vurgulanması, analizde altının çizilmesi gereken sonuçların içerisinde yer almaktadır. Bunun yanı sıra mutlulukla ilgili eserlerin incelenmesi, mutlulukla eğitim ilişkisi çalışmaları, faaliyetlere/etkinliklere katılma ve mutluluk ilişkisi çalışılan kavramlar içerisinde yer aldığı görülmektedir. Mutluluk kavramında çalışılan değişkenlerin çeşitliliği; çalışmaların farklı disiplinler, konu ve bakış açıları kazanımlarının devam edeceğini göstermektedir. Son olarak mutluluk kavramı enstitüler bazında karşılaştırması aşağıda Tablo 6’ da çapraz analizle verilerek çalışmanın yöntem bulguları tamamlanmıştır.

Tablo 6. Tezlerde Mutluluk Kavramı Değişkenlerin Enstitü Dağılımı Karşılaştırması Çapraz Tablosu

	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Fen Bilimleri Enstitüsü	Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	Sağlık Bilimleri Enstitüsü	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Tıp Fakültesi	Toplam
TEZLERDE MUTLULUK KAVRAMI	41	4	13	24	167	2	251
Düşünürlerin Bakış Açısından Mutluluk	1	0	1	0	30	0	32
Ekonomi	0	1	0	0	15	0	16
İşletme/Yönetim/ Organizasyon	10	0	5	0	18	0	33
Psikoloji/Pozitif Psikoloji	28	3	4	13	59	1	108
Eser inceleme	0	0	0	0	10	0	10
Spor	0	0	0	2	1	0	3
Din	1	0	0	0	19	0	20
Sağlık	0	0	0	4	4	0	8
Rekreasyon etkinlikleri	0	0	2	3	6	0	11
Eğitim	1	0	1	1	2	0	5
Sosyal açıdan	0	0	0	1	4	1	6
TOPLAM	42	5	15	34	227	3	326
N = Belgeler	41	4	13	24	167	2	251

Tablo 6’ da mutluluk kavramının enstitülerdeki çalışılma durumu karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Analizde ilk dikkat çeken nokta kavramın ağırlıklı sosyal bilimciler tarafından ele alındığı; devamında ise eğitim bilimlerinin geldiği görülmektedir. Sosyal ve eğitim bilimlerinin de pozitif psikoloji alanına yöneldiği aynı zamanda sağlık bilimlerinin de bu bakış açısında ele aldığı görülmektedir. Dikkat çeken diğer bir nokta ise; felsefe ve eser inceleme boyutunda sadece sosyal bilimler ön plana çıkmaktadır. Analizler aynı zamanda sosyal bilimcilerin kavramı birçok açıdan farklı ele aldığını göstermektedir. Fakat bu bakış açıları çeşitliliği özellikle sağlık, fen ve tıp alanlarında eksik kaldığı söylenebilir. Araştırmacıları kavramı bu alanlarda da ele alınarak farklı bakış açıları ortaya koyulabileceği düşünülmektedir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Mutluluk kavramı farklı disiplinlerde ve yıllarda ele alınmış; insan hayatındaki yeri ve önemi kavramı sürekli araştırmaya ve geliştirmeye açık hale getirmiştir. İnsan hayatının genel olarak değerini ifade eden mutluluk kavramının (Veenhoven, 2006); öznel yönünün ağır basması (Griffin, 2007; Gürbüz vd., 2020) bireylerin yaşam sürecinde kavramı farklı anlamlar yüklemesine neden olurken, psikoloji (Eryılmaz, 2014), sosyoloji, iktisat, tıp gibi farklı alanların merak konusunu oluşturmuştur (Şeker, 2009). Bu çerçevede araştırmada; Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi’ne kayıtlı lisansüstü tezlerdeki mutluluk kavramının ele alınış şeklini ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda kayıtlı toplam 251 Lisansüstü teze ulaşılarak çalışmaya dâhil edilmiştir. Araştırma yönteminde nitel içerik analizi kullanılarak araştırma yürütülmüştür. Analiz sonuçları Maxqda 2020 lisanslı nitel veri analiz programı kullanımıyla elde edilmiştir.

Çalışmadaki tezlerin incelenmesi sonucu yapılan kodlamaların dokuz tema altında birleştiği görülmektedir. Bu temalar; tez yılı, tez türü, tezlerin enstitü dağılımı, tezlerin üniversite dağılımları, tez ana bilim dalı dağılımı, tezlerde örneklem büyüklüğü, tezlerde uygulama grubu, tezlerin araştırma yöntemi ve tezlerde mutluluk kavramıdır. Analizlerde kod matris tarayıcısı, tek vaka modeli, belge temelli frekans analizi ve çapraz tablo analizleri sonucu bazı dikkat çeken sonuçlara varılmış. Bu dikkat çeken sonuçlarda; çalışmaların 2015 sonrası artarak günümüze kadar devam ettiği ve en fazla yoğunluğun 2019 yılında yaşandığı; çalışmaların türünün ağırlıklı yüksek lisans tezlerinin oluşturduğu; özellikle kavramı en başta sosyal bilimciler devamında ise eğitim bilimcilerin ele aldığı; ana bilim dallarında ise felsefe ve din bilimleri, eğitim ve psikoloji alanlarının ön planda olduğu; çalışma gruplarında

ise ilk sırada üniversite öğrencileri, çalışan kesim içerisinde öğretmenler ve genel anlamda yetişkin bireyler üzerinde nicel yöntem ağırlıklı; örneklem grubu büyüklüğünde 1-300 gurubunun yoğunlukta olduğu ve son olarak Türkiye’deki hemen hemen tüm illerdeki üniversitelerde kavramın ele alındığı görülmektedir. TÜİK (2020) verileri dikkate alındığında her geçen yıl mutluluk düzeyinin düşmesi durumu, araştırmacılar tarafından mutluluğun sorgulanmaya açık bir kavram olduğunu düşündürmektedir. Bu bulgular dergiparktaki bulgularla da uyusmaktadır. Dergiparkta mutluluk ile ilgili yapılmış 867 çalışmanın 474 tanesinin 2018-2021 yılları arasında yapıldığını göstermişti. Dolayısıyla tezlerinde ağırlıklı olarak 2019 yılında yapılmış olması kavramın yapılan bilimsel çalışmalarla uyduğuna göstermektedir. Bir diğer dikkat çeken bulgu ise; mutluluk kavramı değişkenlerinin enstitü dağılımında, sosyal bilimcilerin kavramı birçok farklı boyutta ele almış olmasıdır. Yazında yapılan çalışmaların büyük bir çoğunluğunun sosyal bilimler alanında yapılmış olması ve sonrasında eğitim bilimleri ve din bilimlerinde çalışmaların yapılmış olması yine tezlerdeki çalışılan enstitü bilgisi ile paralellik göstermektedir. Yapılan tez çalışmalarında içerisinde felsefe, din, ekonomi, işletme, psikoloji, pozitif psikoloji, spor ve sağlık gibi alanlar olduğu görülmektedir. Özellikle İşletme alanında sadece 13 tez yazılmış olması işletme bölümünde lisansüstü tezi hazırlayacak kişilerin bu konu üzerinde çalışmaları için bir gösterge olarak görülmektedir. Çalışılan kavram yoğunlukları bakımından ikinci sırada eğitim bilimcilerin geldiği ve alanlarda ağırlıklı pozitif psikoloji açısından ele aldığı bulgular arasındadır. Kavramın çalışılan değişkenler noktasında en zayıf kalan alan ise fen ve tıp alanı bilimcileri olduğu analiz sonuçlarının dikkat çeken bir diğer noktasıdır. Dergiparkta yapılan çalışmalara bakıldığında sağlık bilimleri ve hizmetlerinde ise sadece 18 tez yazılmış olması tezler ile yazındaki çalışmaların paralellik gösterdiğinin bir kanıtıdır.

Çalışmanın bazı sınırlılıkları mevcuttur. Çalışmada sadece başlığında “Mutluluk” geçen tezler dikkate alınmıştır. Mutlulukla benzer anlamlara gelen, psikolojik iyi oluş, öznel iyi oluş kavramlarına bakılmamıştır. İleride yapılacak çalışmalarda bu kavramlarında içerik analizi yapılarak mutluluk ile ilgili genel bir yorum yapılabilir. Ayrıca bu çalışmada tezlerde hangi istatistiki analizlerin yapıldığına bakılmamış, nitel içerik analizi yapılmıştır. Benzer bir çalışma da nicel içerik analizi yapılarak, tezlerde kullanılan istatistik analizlerine de bakılabilir. Çalışmada elde edilen veriler tezlerden oluşturulduğu için bir yüksek lisans tezinin en iyi ihtimalle 1 yılda doktora tezinin de en iyi ihtimalle 2 yılda bittiği düşünülürse 2019 yılında yazılmış olan yüksek lisans tezlerinin geçmişinin 2018 yılına, doktora tezlerinin de

2017 yılına dayandığı söylenebilir. Dolayısıyla her ne kadar tezler 2019 yılında bitse de aslında mutluluk kavramı tez araştırmaları 2016-2017-2018 yıllarına dayandığı görölmektedir. Bu da şunu göstermektedir. Bu ve benzer çalışmaların 2 yıl aralıklarla yapılması ve hatta karşılaştırılmalı olarak yapılması lisansüstü tezi hazırlayacak araştırmacılara çalışmak istedikleri konu ile ilgili bilgi verecek ve yeni yazılan tezlerin bilime katkısının artmasını sağlayacaktır. Aynı zamanda farklı veri tabanları üzerinden incelenecek akademik çalışmalarında ele alınarak kavramın gelişim seyrine katkı sağlayabileceği düşünölmektedir.

Kaynakça

- Akduman, G. (2020). Mutluluk (öznel iyi oluş) kuşaktan kuşağa azalıyor mu? Mutluluğun (öznel iyi oluş) kuşaklar bazında incelenmesine yönelik bir araştırma. *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 6(23), 274-284.
- Aknin, L. B., Dunn, E. W., Proulx, J., Lok, I. & Norton, M. I. (2020). Does spending money on others promote happiness?: A registered replication report. *Journal of Personality and Social Psychology*, 119(2), 15-26.
- Aktaş, E., Nas, ř., & Gürbüz, E. C. (2018). Mutluluk ve tüketim arasındaki ilişki: Mersin üniversitesi iibf öğrencileri örneği. *BENGI Dünya Yörük-Türkmen Araştırmaları Dergisi*, 2, 86-104.
- Aktaş, E., Nas, ř. & Gürbüz, E. C. (2020). Tüketimin mutluluk üzerindeki etkisi: ukurova bölgesi örneği. *Bulletin Of Economic Theory and Analysis*, 5(1), 21-40.
- Akyar, D. & Sarıkaya, R. (2020). Türkiye'deki girişimcilik kavramına yönelik eğitim alanında yapılan lisansüstü tezlerin içerik analizi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Faköltefi Dergisi*, 40(3), 979-1018.
- Ayan, A. (2020). Mutluluk düzeyinin atılganlık ve genel erteleme davranışı üzerine etkisi, *Journal of Humanities and Tourism Research*, 10(4), 788-805.
- Aydın, H. İ. (2020). Mutluluk ve ekonomi: yaşam memnuniyeti araştırması üzerinden bazı dikkatler. *Current Research in Social Sciences*, 6(2), 135-148.
- Aytaç, S., Engin, T., & İmanlı, E. (2020). İş güvenliği uzmanlarının işe ilişkin duygusal iyi oluş hali, mutluluk ve yaşam tatmini ilişkisi. *Journal of Yaşar University*, 15(60), 746-758.
- Babadağ, K. K., Uyanık D. & Yılmaz, S. (2009) Yaşam memnuniyeti anketi'nin veri madenciliği süreci ile incelenmesi, *18. İstatistik Araştırma Sempozyumu*. Ankara.
- Beşel, F. (2015). 2013 yılı yaşam memnuniyeti araştırması sonuçlarının il bazlı ekonomik, sosyal ve siyasi analizi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 227-236.
- Burger, M., J., Morrison, P. S. Hendriks ,M., & Hoogerbrugge, M. M.(2020). Rural happiness differentials across the world. *World Happiness Report (2020)* içinden. <https://worldhappiness.report/ed/2020/urban-rural-happiness-differentials-across-the-world/>
- Çelebi, G. Y., & Çelebi, B. (2020). Bireylerin mutluluk düzeylerinin değişkenler açısından incelenmesi. *Academic Review Of Humanities And Social Sciences*, 3(1), 179-189.
- Çevik, Ö . (2020). Kültürel bir öğreti: mutluluk korkusu. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Faköltefi Dergisi*, 17(1),855-869 .
- Diener, E. (2000). Subjective well-being: The science of happiness and proposal for a national index. *American Psychologist*, 55, 34-43.
- Dilek, A., Baysan, S., & Öztürk, A.A (2018). Türkiye'de sosyal bilgiler eğitimi üzerine yapılan yüksek lisans tezleri: Bir içerik analizi alışması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 22(2), 581-602.

- Erdem Aydın İ., Kaya S., İşkol S., & İşcan A., (2019). Anadolu üniversitesi uzaktan eğitim bölümünde yayınlanmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin içerik analizi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 9(3), 430-441.
- Eryılmaz, A. (2014). Üniversite öğrencileri için geliştirilen öznel iyi oluşu artırma programının etkililiğinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(31), 111-128.
- Fidan, M. (2020). Öz liderlik ve mutluluk arasındaki ilişkinin öğretmen algılarına göre incelenmesi. *İZÜ Eğitim Dergisi*, 2(4), 222-235.
- Griffin, J. (2007). What do happiness studies study? *Journal of Happiness Studies*, 8(1), 139- 148.
- Gürbüz, E., Nas, Ş., & Aktaş, E. (2020). Mutluluk ve tüketim arasındaki ilişki: Mersin üniversitesi i.i.b.f. öğrencileri örneği. *Dünya İnsan Bilimleri Dergisi*, (1), 44-65.
- Helliwell, J. F., Huang, H., Wang, S., ve Norton, M. (2020). Social environments for world happiness. *World Happiness Report (2020)* içinden. <https://worldhappiness.report/ed/2020/social-environments-for-world-happiness/>
- Hsieh, H. F., & Shannon, S. E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative Health Research*, 15(9), 1277-1288.
- Karakuş, S. (2020). Türkiye’de sosyal bilgiler eğitiminde kavramlar konusunda yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin incelenmesi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 61-76.
- Keleş, Ş. (2020). Mutluluk üzerine ampirik bir analiz. *Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(20), 156-174.
- Kervankıran, İ., & Şardağ, A. (2019). Türkiye’de turizm coğrafyası araştırmaları: Lisansüstü tezlere yönelik bir içerik analizi. *International Journal of Geography and Geography Education*, 39, 151-170.
- Keser, A. (2018). İşte mutluluk araştırması. *Paradoks Ekonomi Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 14(1), 43-57.
- Kınık, A. M., & Sevda, K. (2018). Z kuşağı konusunda yapılmış tezlerin içerik analizi yöntemiyle incelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 1497-1518.
- Kır, A., Kösem, Ü., Akçakanat, T., & Uzunbacak, H. H. (2020). Öğretmenlerde şükürün işyeri mutluluğuna etkisinde cinsiyetin düzenleyici rolü. *Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 6(2), 5-18.
- Kızılgöl, Ö., & Öndes, H.(2020). 2009-2019 Döneminde Türkiye’de bireylerin mutluluk düzeylerinin incelenmesi. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 18(4), 73-90.
- Koşar, D.(2018). Türkiye’deki örgütsel vatandaşlık davranışı konulu tezlerin incelenmesi: Bir içerik analizi çalışması, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(2), 777-800.
- Lyubomirsky, S., Sheldon, K. M., & Schkade, D. (2005). Pursuing happiness: The architecture of sustainable change. *Review of General Psychology*, 9(2), 111-131.
- Lyubomirsky, S., (2007). The how of happiness: A scientific approach to getting the life you want. New York, NY: Penguin Press.
- Özdemir, S., Sever, M., & Acar, O. K. (2020). İşte mutluluk ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 18(2), 1-10.
- Öztürk, S., & Suluk, S. (2020). Mutluluk ekonomisi: G8 ülkeleri açısından ekonomik büyüme ve mutluluk arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (37), 226-249.
- Polatçı, S., & Ünüvar, H. (2021). İşte mutluluk ölçeği (İMÖ): Bir ölçek geliştirme çalışması. *Journal of Research in Business*, 6(1), 177-202.
- Russell, B. (2020). *Mutlu olma sanatı*. (Çev.Yunus Sağlamtürk). Say Yayınları. İstanbul.
- Sapmaz, F., & Doğan, T. (2012). Mutluluk ve yaşam doyumunun yordayıcısı olarak iyimserlik. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 63-69.
- Sheldon, K. M., & Lyubomirsky, S. (2021). Revisiting the sustainable happiness model and pie chart: Can happiness be successfully pursued?. *The Journal of Positive Psychology*, 16(2), 145-154.
- Selim, S. (2008). Türkiye’de bireysel mutluluk kaynağı olan değerler üzerine bir analiz: Multinomial logit model. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(3): 345–358.

- Seneca, L.A. (2020). *Mutlu yaşam üzerine*. (Çev. Cengiz Çevik), *Türkiye İş Bankası Yayınları*.
- Şeker, M. (2009). Mutluluk ekonomisi. *Sosyoloji Konferansları*, 39, 115-140.
- Topuz, C. (2014). Pozitif psikoloji'ye giriş içinde: pozitif psikoloji. Hefferson, K. & Boniwell, I., Çev. Ed.: -Doğan, T., Ankara: Nobel Yayıncılık.
- TUİK (2020). Yaşam memnuniyeti araştırması. Erişim Adresi: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Yasam-Memnuniyeti-Arastirmasi-2020>. ErişimTarih: 05.03.2021
- Veenhoven, R. (2006). How do we assess how happy we are?, new directions in study of happiness: United States and international perspectives. *University of Notre Dame*, October 22-24.
- Veenhoven, R. (2012). Happiness, also known as “life satisfaction” and “subjective well-being”. In K. C. Land, A. C. Michalos, & M. J. Sirgy (Eds.), *Handbook of social indicators and quality of life research* (pp. 63–77). Dordrecht, the Netherlands: Springer-Verlag.
- Veenhoven, R., & Dumludağ, D. (2015). İktisat ve mutluluk. *İktisat ve Toplum Dergisi*, 58, 46-51.
- Yang, H., & Ma, J. (2020). How an epidemic out break impacts happiness: Factors that worsen (vs. protect) emotional well-being during the coronavirus pandemic. *Psychiatry Research*, 289, 1-5.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). *Seçkin Yayıncılık*. Ankara.